

Emile Durkheim (1858 – 1917)

Život E.D.

- Narozen v židovské rodině s rabínskou tradicí
- Krátce katolicmus, později agnostik
- Celoživotní zájem o náboženství a jeho funkci ve společnosti
- Studium: École Normale Supérieure
- Výuka filozofie, studijní pobyt v Německu

Život E.D.

- 1887 – jmenován profesorem
- 1896 – v Bordeaux založil první katedru sociologie
- Kniha: O dělbě společenské práce
- Kniha: Sebevražda
- Vydavatel sociologického časopisu
- Od 1906 – výuka na Sorbonně
- Kniha: Základní formy náboženského života (1912)

Hlavní témata práce

- Otázky solidarity ve společnosti
- Polemika s teoriemi rasismu
- Kritický postoj k H. Spencerovi
(a k ekonomickému liberalismu)
- Výzkum náboženství
- Metodologie sociologického výzkumu

Solidarita ve společnosti

- Co integruje společnost v době, kdy dochází k radikální sekularizaci?
- Dělbba práce v moderní společnosti, vzájemná závislost lidí na sobě
- Mechanická a organická solidarita (tradiční společnost versus moderní společnost)
- Konflikt = důsledek špatné organizace společnosti
- ANOMIE – neexistence společenských pravidel v době rychlých společenských změn

Polemika s teoriemi rasismu

- Rozšířené teorie rasismu v 19. st.
(kolonialismus)
- Biologizující směry v psychologii i
společenských vědách
- Gustav Le Bon (teorie davu)

Kritický postoj k H. Spencerovi (a k ekonomickému liberalismu)

- Polemika s názory o individualistické podstatě lidství
- Otázky společenských norem, jejich komplexní a historický charakter vytváření. Nevznikají na základě smluv mezi dvěma individui
- Ekonomie – je odtržena od dalších společenských faktorů (právo, morálka, obyčeje)
- Společnost – regulátorem je morálka, ta se získává vzděláváním
- Stát – je přirozenou součástí společnosti, ale musí být vyvažován spolky, silnou rodinou atd.

Výzkum náboženství

- Zkoumá náboženství vzhledem k sociálním vazbám (nikoli obsahu náboženství)
- Rituály, svátky
- Rozdělení světa na oblast posvátného (oblast uctívání) a světského (oblast běžného užívání)
- Otázka symbolů v moderní společnosti (vlajka, hymna) – pojítka
- Funkce rituálů a symbolů: obnova vzájemnosti mezi členy

Metodologie sociologického výzkumu

- Kniha: Pravidla sociologické metody
- Sociologie – by měla být vědou objektivní. Jejím předmětem zkoumání jsou *sociální fakta*
- Sociální fakta – existují nezávisle na individuu (jazyk, peníze, móda, profesní znalosti). Působí na nás.
- Kritika teorie sociálních faktů: vybíráme si pozorované, interpretujeme, vkládáme vlastní hodnoty

Sebevražda

- Nikoli jen psychické příčiny, ale společenské důvody (pocit hanby, potupy, nezdaru, osamělost)
- Typologie sebevražd: 1. Egoistická (málo soudržnosti) 2. Altruistická (příliš mnoho soudržnosti) 3. Anomická (nedostatek norem, regulací, a lidé mají aspirace, které nenaplní) 4. Fatalistická (přemíra regulací)

Tomáš Garrigue Masaryk

1850 Hodonín – 1937 Lány

Život a dílo

- **Studium – pedagogické působení:
Vídeň, Lipsko, Praha, New York**
- *Der Selbstmord als soziale
Massenerscheinung der Gegenwart*
(Sebevražda jako masový sociální jev
přítomnosti), Vídeň 1881

Život a dílo

- Česká otázka. *Snahy a tužby národního obrození*. Praha 1895, Praha 1908 (2. vyd.)
- Naše nynější krise. Praha 1895
- Jan Hus. *Naše obrození a naše reformace*. Praha 1896, Praha 1908 (2. vyd.)
- *Karel Havlíček, snahy a tužby politického probuzení*, Praha 1896
- *Moderní člověk a náboženství*, Praha 1896
- *Otázka sociální*, Praha 1896

Ad TGM

- Čapek, K. *Hovory s T.G. Masarykem* (život, myšlenky)
- ALICE MASARYKOVÁ (1879 – 1966)
- rozvoj Československého červeného kříže - sociálně-zdravotní osvěta
- <http://socialnirevue.cz/item/alice-masarykova/category/lide>